

СТАНДАРТНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА НОВИЯ ЗАКОН ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

Вносители:

Министерство на икономиката и енергетиката

Точно наименование на проекта на нормативен акт:

Закон за енергийната ефективност

Лице за контакти и въпроси:

- Камелия Найденова, младши експерт, отдел „Енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници“, дирекция „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие“, e-mail: k.naidenova@mee.government.bg .

Какъв е проблемът?

Енергийната ефективност е ключов приоритет в енергийната политика на страната. Българското правителство осъзнава негативния ефект от високата енергоемкост на икономиката върху обществото и си поставя амбициозни цели в Енергийната стратегия на Р България и Националната програма за развитие „България 2020“.

България е силно зависима от вноса на природен газ, суров нефт и ядрено гориво. През последните години бяха предприети активни мерки за намаляване на енергоемкостта и ресурсната неефективност в сферите на индустрията, транспорта, услугите и при домакинствата, но предизвикателствата за повишаване на енергийната ефективност и оптимизацията на използването на ресурси остават пред страната.

Някои от основните проблеми, свързани с подобряване на ЕЕ в индустрията са следните:

- Остаряла техника и технологии, използвани в предприятията;
- Липса на професионален капацитет;
- Липса на заинтересованост от страна на предприятията за използване на иновационни технологии;
- Неинформираност на малките и средните предприятия за различните процедури за кандидатстване за финансиране;

Друг съществен проблем в страната е високият обем на загуби при разпределението на електрическа енергия и топлопреносните мрежи. Амортизацията на вътрешните тръбни инсталации на отоплявания сграден фонд, при който липсва топлоизолация и/или хидроизолация също води до големи загуби на енергия.

Същевременно анализите показват, че енергийните характеристики на публичната инфраструктура (административните сгради) са изключително влошени, което освен всичко друго дава отражение и върху неефективното разходване на публични ресурси. Ето защо е необходимо усилията да се насочат към подобряване състоянието на сградния фонд

Въпреки, че енергоемкостта в България намалява, страната все още значително изостава от средното за Европейския съюз ниво. Необходим е ефективен подход в тази насока, за да бъде постигнато значимо подобрене, както и изпълнение на целта, поставена със Стратегията Европа 2020.

Каква е целта?

Във връзка с изложения проблем е разработен нов Закон за енергийната ефективност, където са транспонирани разпоредбите на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, която изисква индикативни национални цели за енергийна ефективност до 2020 г. (член 3); разработване на пътна карта за обновяване на националния сграден фонд (член 4); обновяване на 3 % от обществените сгради всяка година (член 5); създаване на схема за задължения за енергийна ефективност за търговците с енергия (член 7); разработване на финансови инструменти (член 20).

Целта на законопроекта е съществено да се допринесе за постигането на националните цели за енергийна ефективност, като по този начин страната ще се включи активно в усилията на Европейския съюз за изпълнение на общата цел на общността за 2020 г.

Със законопроекта е регламентиран начинът, по който ще се определи националната цел за енергийна ефективност за 2020 г. За подпомагане изпълнението на националната цел се въвежда и цел за повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия, която ще се разпредели като индивидуални цели между:

1. крайните снабдители, доставчиците от последна инстанция, търговците с издадена лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 75 GWh годишно;

2. топлопреносните предприятия и доставчиците на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 75 GWh годишно;

3. крайните снабдители и търговци с природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 8 млн. кубически метра годишно;

4. търговците с течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно – с изключение на горивата за транспортни цели;

5. търговците с твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.

Въвежда се задължение във всички отоплявани и/или охлаждащи сгради, държавна собственост, ежегодно да се предприемат мерки за подобряване на енергийните характеристики на поне 3 % от общата им разгъната застроена площ.

Регламентира се изискване всички големи предприятия да се подлагат на енергийно обследване поне веднъж на всеки четири години.

Със законопроекта се създава правно основание Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ да се управлява и от външен „управител на фонда“, физическо или юридическо лице избрано чрез конкурс, каквото е изискването залегнало в дарителското споразумение между Р България и Световната банка. Тази форма на управление се прилага успешно досега, като е доказала своята ефективност.

Предвидена е възможност част от постъпленията във фонда да се осигуряват от вноски на задължените лица, които са в размер на инвестициите необходими за изпълнение на мерки за постигане на индивидуалните им цели.

Какви са възможните варианти за интервенция?

Съществуващият Закон за енергийна ефективност не отразява в пълна степен новите подходи за реализиране на европейската политика за енергийна ефективност и мерките по нейното прилагане. Необходимо е да бъдат зададени ясни и измерими цели за всеки сектор, задълженията и отговорностите на органите на изпълнителната власт, институциите и ведомствата, както и необходимите инструменти за постигането им. Трябва да бъдат привлечени всички ангажирани страни в процеса по изпълнение на политиката за енергийна ефективност.

Съществуват два възможни варианта за разрешаване на описания проблем:

1. Разработване на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност;
2. Разработването на нов Закон за енергийната ефективност.

Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност въвежда коренно нов подход за насърчаване на енергийната ефективност в Европейския съюз, като внася правно обвързващи мерки, с цел да подтикне държавите-членки да умножат усилията

си в по-ефективното използване на енергия на всички етапи от енергийната верига – от преобразуването на енергията, нейния пренос и разпределение до крайното ѝ потребление. Анализът на директивата показва, че при една силна политика за енергийна ефективност и нейното пълно прилагане ще бъде постигната целта за 2020 г.

С оглед на този факт, се счита за по-целесъобразно да бъде разработен нов Закон за енергийната ефективност. Отчетена бе необходимостта от разписване на конкретни текстове, регламентиращи правата и задълженията на органите на изпълнителната власт, ръководителите на заинтересованите институции; разписване на допълнителни разпоредби относно сградите на централната администрация; задълженията за енергийна ефективност и техни алтернативи; енергийните обследвания; отчитането и фактурирането на енергия; насърчаване на комбинираното производство на енергия; повишаване на ефективността в мрежите; оптимизацията на потреблението и др.

Какви са възможните въздействия – положителни и отрицателни?

Положително въздействие:

Високата енергоемкост на българската икономика, определя значителен потенциал за намаляване енергийната интензивност в резултат на подобряване на енергийната ефективност и създава възможност за развитие на сектора. Подобряването на енергийната ефективност в България ще окаже положително въздействие от гледна точка на икономическия растеж и създаването на нови работни места, а спестяването на енергия ще доведе и до спестяване на финансови ресурси.

Задължително условие за подобряване на енергийната ефективност е нормативното регламентиране на държавната политика по енергийна ефективност. Необходимо е подобрение в законодателството, отразяващо спецификата на дейностите по енергийна ефективност.

Предварителният анализ показва, че институционалната рамка по енергийна ефективност в България е недостатъчно развита. Необходимо е да се организират всички структури, отговорни за политиката за енергийна ефективност.

Чрез проектозакона и в следствие доразвиването му в подзаконовите нормативни актове към него ще бъде разработена широкообхватна нормативна уредба за повишаване на енергийната ефективност.

Изпълнението на новите изисквания, въведени с проекта на нов закон ще доведе до повишаване на конкурентоспособността на икономиката, намаляване на емисиите на парникови газове и подобряване на жизнения стандарт на гражданите.

В проекта на ЗЕЕ се регламентира разработването и приемането на Закон за камарата на консултантите по енергийна ефективност. Със закона за камарата ще бъдат уредени условията и реда за нейното създаване и функциониране, като част от функциите на държавните органи, свързани с регистрацията на консултантите по енергийна ефективност, ще бъдат изведени от държавната администрация.

По този начин ще се въведе система за саморегулация на бизнеса, свързан с дейностите по обследване и сертифициране на сгради, обследване на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, оценка на енергийните спестявания и инвестиционните проекти.

По този начин енергийните обследвания ще се извършват още по-качествено, което от своя страна е гаранция за собствениците на имоти, че установените енергийни характеристики са верни и/или предписаните енергоспестяващи мерки надеждни и носят след изпълнението си реални спестявания на енергия. Ще се гарантира на бъдещи бенефициенти по европейски програми и съответно на финасиращите институции, че чрез качествените и верни енергийни обследвания ще се разходват целесъобразно и без разхищения средства, които ще допринесат реално за максимални енергийни спестявания.

Издаването на верни и реални сертификати за енергийни характеристики ще допринесе за ползването на законосъобразни данъчни облекчения и други финансови преференции от гражданите, бизнеса, общините и държавата от една страна и съответно ще бъде максимално защитен фиска на държавата и финансовите институции. По този начин ще се осигури прозрачност за бъдещите собственици или потребители по отношение на енергийните характеристики на пазара на недвижими имоти в страната.

Отрицателно въздействие:

Законопроектът няма да окаже отрицателно въздействие върху обществото.

Ползи:

Предлаганият проект на Закон е изключително важен от гледна точка на прецизиране на правата, задълженията и отговорностите на всички участници в процесите и дейностите, свързани с повишаване на енергийната ефективност. Освен това, намаляването на потреблението на енергия чрез подобряване на енергийната ефективност ще освободи финансови ресурси, които да бъдат използвани за други икономически дейности. Важен принос за постигането на политическите цели за енергийни спестявания ще имат водещата роля и силната ангажираност на обществения сектор, в частност местните и регионални власти. Общественият сектор

ще дава пример за изпълнение на мерки за енергийна ефективност, като подобрява енергийната ефективност в собствените си сгради.

Разходи:

С предлагания законопроект не се предвижда създаване на нови бюджетни структури. Бюджетните разходи, които ще възникнат вследствие от прилагане на разпоредбите на закона са свързани със задължението във всички отоплявани и/или охлаждащи сгради, държавна собственост, ежегодно да се предприемат мерки за подобряване на енергийните характеристики на поне 3 % от общата им разгъната застроена площ. В тази връзка, ще бъде изготвена Финансова обосновка.

Въздействие върху административната и регулаторната тежест:

Предлаганият законопроект няма да доведе до допълнителна административната и регулаторната тежест върху бизнеса.

Проектът на нов Закон за енергийната ефективност е в съответствие с Енергийната стратегия на Р България до 2020 г., Националната програма за реформи „Европа 2020“, Националната програма за развитие „България 2020“, програма "Държавност, развитие, справедливост - икономически и социални приоритети на правителството на Република България" и Плана за действие към нея.